

Vervad – Verdensmål ved Vadehavet

Nyskabende projekt der får FN's Verdensmål i Børnehøjde – i en lokal kontekst ved Vadehavet

Ansøgere og projektledere: Fanø Kommune ved Projektledere: Marco Brodde (Naturvejleder ved Fanø Kommune) og Gert Barslund (Børnepsykolog – Samrum - selvstændig virksomhed)

Indholdsfortegnelse

SIDE 3: GRUNDIDE

SIDE 3: BAGGRUND

SIDE 4: LEDELSE OG ORGANISATION

SIDE 4: PRIMÆRE MÅL

SIDE 4: RAMME OG INDHOLD

SIDE 6: MÅLGRUPPER, AKTIVITETER OG FORVENTEDE RESULTATER

SIDE 7: KOMMUNIKATION OG FORMIDLING

SIDE 7: FORANKRING EFTER ENDT PROJEKT

SIDE 8: FORVENTET TIDSPLAN OG STATUS

SIDE 9: SAMARBEJDSPARTNERE OG INDGÅEDE AFTALER

SIDE 10: LANDARTKUNSTVÆRKER OG DIALOG MED KOMMUNERNE HEROM

SIDE 10: NOGLE DELTAGENDE LANDART-KUNSTNERE, OG EKSEMPLER PÅ DERES VÆRKER

SIDE 16: VALGTE LOKALITETER

SIDE 18: INFO OM PROJEKTUDVIKLERE OG KONTAKTOPLYSNINGER

Grundide

Projekt Vervads grundide, dets overordnede intention, er at give skoleelever mulighed for kreativt og kunstnerisk at udtrykke deres tanker om FN's 17 Verdensmål, i en lokal og regional kontekst ved Vadehavskysten. Inspireret af lokaliteter ved Vadehavet, der afspejler de globale mål i et lokalt perspektiv.

Elever fra Esbjerg, Fanø, Varde og Tønder Kommune deltager i projektet, og de skal efter oplæg fra organisationer der arbejder med Verdensmålene (for eksempel FN-Byen og Red Barnet Ungdom), i deres klasser lave en række individuelle kreative udtryk for hvordan de forstår målene. For eksempel i form af tegning, maleri, digtning, eventyr og fortælling.

Desuden skal de klassevis sammen med en landarkunstner skabe et fælles landarkunstværk, der afspejler deres forståelse for et specifikt udvalgt mål. Samt klassevis sammen med en sangskriver lave en fælles sang, der ligeledes afspejler deres forståelse for et specifikt udvalgt mål.

Resultatet af ovenstående processer, bliver samlet og lagt op på en APP, hvis ramme allerede er udarbejdet, sammen med information om projektet. Så alle interesserede kan tage på en konkret digital og fysisk rejse fra Ho Bugt til den tyske grænse i Tønder, via APP'ens indbyggede GPS, og på inddragende og oplevelsesorienteret vis, kan lære om verdensmålene.

Baggrund

Forskellige aktører ønsker at udbrede forståelsen af FN's 17 Verdensmål og deres betydning/vigtighed. En folketingsgruppe er for eksempel blevet nedsat på tværs af politiske tilhørsforhold, og har som et primært fokus at udbrede kendskabet til målene. Ligesom FN-Byen arbejder aktivt for at udbrede kendskabet til målene til andre dele af landet end i storbyerne, og til forskellige grupper, som eksempelvis børn og unge.

Flere og flere store og mellemstore virksomheder, som f.eks. Danfoss og Grundfos arbejder også med at integrere Verdensmålene i deres tilgang, og vil gerne medvirke til at udbrede kendskabet til målene.

Der efterspørges ofte både fra politisk hold og fra organisationer og virksomheder, konkrete projekter, der kan øge forståelsen af de ofte fjerne globale mål, i en mere nær lokal kontekst. Som kan forbinde globale og lokale vinkler på målene.

Vervad samarbejder konkret blandt andet med FN-Byen i projektet, og FN-Byen vil bidrage til at andre kommer til at opleve Vervad, samt til at erfaringsopsamle og vidensdele.

Børnene og de unge er jo den kommende generation, dem der skal "arve verden" med alt det vi nu har efterladt til dem som voksne. Projektet har ønsket at give netop børnene og de unge nogle bedre forudsætninger for at forstå, hvad der sker i verden omkring dem, og hvorfor det er vigtigt at arbejde for de 17 mål.

Ledelse og organisation

Projektet er Forankret i Fanø Kommune, som også varetager projektets økonomi. Projektlederne er Naturvejleder Marco Brodde (ansat ved Fanø Kommune) og Børnepsykolog Gert Barslund (Har Samrum – selvstændig virksomhed).

Projektlederne Marco og Gert organiserer sammen forløbene overordnet, og de har det løbende ansvar for kontakten til og koordineringen med de tilknyttede organisationer, institutioner og enkeltpersoner der er med i projektet.

I forhold til den enkelte klasser, og eleverne her, er det en lærer på hver skole, der sammen med en naturvejleder, er ansvarlig for et forløb. Læreren og naturvejlederen, inddrager den tilknyttede landarkunstner og sangskriver, på en vis der giver bedst mulig mening i det samlede forløb. Og sparrer undervejs med projektlederne, så en rød tråd sikres imellem hver af forløbene i projektet og de produkter der laves.

De deltagende organisationer og institutioner, inddrages efter behov, og også her sparrer lærer/naturvejleder med projektlederne, så projektets målsætninger kommer bedst muligt i hus.

En overordnet ramme med guidelines for etaper i forløbene og indhold i disse, tilvejebringes til lærerne/naturvejlederne af projektlederne.

Projektledere varetager også den løbende sparring med de deltagende kommuner, for at sikre at alt bliver som det skal. Ligesom de sørger for at al materiale fra processen, kommer bedst muligt ind på APP'en der udvikles til projektet, til det skriv der laves, til udstillinger mm.

Primære mål

- at få sat fokus på børns og unges forståelse af FN's globale Verdensmål i en lokal kontekst ved Vadehavets natur og kyst
- at skabe aktiviteter og produkter for børn og unge, der giver dem mulighed for at vise deres forståelse af Verdensmålene gennem kreative udtryksformer, som tegning, maleri, fortælling, digtning, og sange
- at give enkeltpersoner, familier, grupper, og virksomheder/organisationer mulighed for at lære om hvordan børn forstår Verdensmålene, via en GPS-rute, hvor børnenes forskellige udtryk kan opleves i den lokale kontekst hvor udtrykkene er blevet skabt

Ramme og indhold

Projektlederne har på forhånd, i sparring med deltagende organisationer og institutioner, valgt 17 lokationer ved Vadehavet, der hver afspejler et af FN's 17 Verdensmål i et lokalt perspektiv (se lokationerne

nederst i projektbeskrivelsen). I et forløb over fem dage, lærer eleverne den første dag i forløbet om Verdensmålene, via besøg og indlæg fra organisationer som FN-byen, Red Barnet Ungdom og Rotary, og via oplæg fra lokale egnehistorikere og naturvejledere.

Herefter får børnene på anden dag inspiration fra lærere og naturvejledere, og fra de deltagende kunstnere og sangskrivere, til at påbegynde skabelsen af de forskellige udtryk, der viser børnene forståelse af Verdensmålene. Individuelt og i fælles skabelse. I aktiviteter og kreative udtryk, som tegning, maleri, digtning, fortælling og sang.

De didaktiske metoder indbefatter både tværfaglige undervisningsaktiviteter og kreative udtryksformer. I et samarbejde mellem regionens natur- og kulturformidlere, skolerne og kunstnere udvikles 17 forløb efter en fælles skabelon, spredt ud over Vadehavsregionen, som et samlet, fælles "statement" fra områdets børn og unge til det omgivende samfund. Verdensmålene skal forstås og formidles af den næste generation. Det vil vi medvirke til, at den får mulighed for.

- De fordyber sig som "eksperter" i nogle af de "store ord" fra verdenssamfundet, men udvikler tilsammen en præsentation af alle verdensmålene, set der fra, "hvor deres verden går".

Hvert enkelt verdensmål er koblet til en lokalitet i Vadehavets landskab, natur, kyst eller by, der på forskellig vis fortæller noget om, hvordan man i regionen tidligere har arbejdet med eller i dag håndterer de udfordringer, som verdensmålet er udtryk for.

Naturvejledere fra nord til syd i Vadehavet deltager som konsulenter og formidlere af det lokale sted, historien bag og nutidens arbejde med f.eks. "livet i vand", "rent vand" eller andre mål. Med den enkelte klasses lærere tilrettelægger naturvejlederen forløbene, der kan indbefatte forskellige fag, afhængig af klassetrin, tidsramme og det konkrete verdensmål.

Alle elevernes individuelle kreative udtryk for hvert af Verdensmålene lægges efter endt "produktion" ind på en nyudviklet APP. Udover børnenes selvstændige/individuelle udtryk, laves der også et samlet landarkunstværk til hvert mål, og en sang til hvert mål, inspireret af den lokation, der er valgt i forhold til målet. Sangene, der laves, video-optages professionelt og lægges, sammen med hele historien bag konceptet og fotodokumentation af landark-værket, også op på APP'en.

Udbredelsen til mange kommer blandt andet til at ske, via den rejse APP'en giver interesserede mulighed for at tage på til de 17 valgte lokationer. Alle interesserede kan gå ind og se samtlige individuelle kreative udtryk, se billeder af den skabte landark og høre sangene. Hvis via APP'ens GPS-funktion rejser ud til hver af de 17 poster langs vadehavet, som lokalt afspejler de 17 verdensmål. Eller tilfældigt kommer forbi og via formidlingsmaterialet bliver opmærksomme på projektet.

Projekt og APP-rute forbindes med interessanter i området, kommune, erhvervsforeninger, turistbureauer og andre (for eksempel www.mitvadehav.dk), så mange kan få viden om at ruten og lokationerne eksisterer, og viden om hvad man kan få ud af at besøge lokationerne. Landsdækkende linkes projektet blandt andet op til FN-byen, som er samarbejdspartner i projektet. Projektet præsenteres desuden efterfølgende i udstilling og i en mindre fysisk udgivelse på tryk.

Målgruppe, aktivitet og forventede resultater

Målgruppe	Aktivitet	Forventede resultater
Skoleelever fra 5-9 klasse	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisning/læring om Verdensmålene via oplæg fra og dialog med Organisationer som FN-Byen, Red Barnet Ungdom og Rotary • Undervisning/læring om naturen og kysten ved Vadehavet fra lærere, naturvejledere og egnhistorikere • Undervisning/læring om brug af kreative udtryksformer, som musik og kunst • Individuelle skabende aktiviteter, i kunst, musik og fortælling • Fælles skabende aktivitet, i kunst, musik og fortælling 	<ul style="list-style-type: none"> • Få større viden om FN's 17 verdensmål • Via udvalgte relevante lokationer langs vadehavet, at se og forstå sammenhænge mellem globale og lokale mål • Udtrykke forståelse af målene gennem en række aktiviteter og kreative udtryksformer, individuelt og i fællesskab • Lære om kunst og musik og dens muligheder • Opleve og lære om Vadehavets natur, kyst og kystnære lokaliteter • Udvikle sig individuelt og fælles
Rejsende/besøgende på APP-ruten til de 17 lokationer	Individuelle, grupper, virksomheder mm kan via APP'en rejse rundt til de 17 lokationer. De kan på ruten både opleve lokationer og elevernes udtryk "live" og på APP'en	<ul style="list-style-type: none"> • Udgivelse af musikalsk album med cirka ti sange om • Bidrage til kulturlivet og gennem musik, samt skabe ny metode til formidling af oplevelser.
Offentligt samfund	Vidensdeling med andre aktører, nationalt og internationalt. Blandt andet med FN-Byen	<ul style="list-style-type: none"> • Øge forståelsen for hvordan børn og unge, ser vigtigheden af FN's Verdensmål • Inddrage børns forståelse i fremtidige tilgange

Kommunikation og formidling

Den overordnede fortælling i projektet drejer sig om, at vi kan gå sammen om at skabe en række fælleskabende "rum" og aktiviteter i den smukke natur, som vi bor i ved vadehavets kyster. Budskabet er, at vi igennem kreativ leg, social læring i det kystnære miljø kan skabe konkrete fælles mål og kreative udtryk for noget som er vigtigt og større end os selv.

Projektets Målgrupper er blandt andet skoleklasser, børnefamilier, foreninger og virksomheder, der vil på en oplevelsesrejse, hvor man også lærer noget nyt - nemlig at forstå og håndtere, hvad der sker i verden omkring dem, og hvorfor FN's Verdensmål er vigtige at arbejde med.

Udover projektets APP, vil projektets resultater blive formidlet via sociale medier og via de tilknyttede interessenter og samarbejdspartneres kanaler og medier, hvor vi forventer at nå ud til mange unge. Jyske Vestkysten har givet tilsagn om at formidle forløbet fra start til slut. Vi er desuden i positiv dialog med lokale medier, både lokalaviser og Tv Syd om yderligere opfølgning i løbet af projektets levetid.

Forankring efter endt projekt

Der lægges stor vægt på at rammen og indholdet i projektet, de nyskabende metoder, og det nyskabende samarbejde mellem meget forskellige fagligheder og interesseområder, forankres efter endt projekt.

Projektet ses som en prototype på forløb, der kan gentages med forskellige variationer på de skoler der er involverede. Ligesom prototypen vil kunne "overføres" til andre skoler og elever der, der ønsker at afprøve nye metoder og tilgange. Uden at der nødvendigvis hver gang skal laves en APP, eller et specifikt antal værker.

Det er allerede aftalt med de deltagende skoler, og samarbejdspartnere, at erfarings- og vidensdeling skal ske efter at Vervad forløbene er færdige. Og projektledere vil sammen med lærere og naturvejledere har en klar intention om at hjælpe andre interesserede skoler, der er interesserede i at køre forløb, i gang med disse.

Evalueringen fra Vervad forløbene vil sammen med et skriv/en lille bog om projektet, blive udsendt til andre kommuner, og interesserede skoler.

Projektledere stiller gerne op til møder med interesserede kommuner og skoler, og afholder gerne oplæg andre steder i landet om projektet og dets erfaringer, hvis det ønskes.

Forventet tidsplan og status (over i alt 9 måneder)

Aktivitet / måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Projektledelse	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Facilitering af de konkrete forløb	X	X		X	X	X	X	X	
Udarbejdelse af fælles kunstværker				X	X	X	X	X	
Udarbejdelse af fælles sange og video				X	X	X	X	X	
Al materiale samles på APP'en og APP'en gøres klar til brug						X	X	X	X
Infohæfte/lille bog laves og links laves til andre interessanter						X	X	X	X
Evalueringsrapport udarbejdes						X	X	X	X
Udstillinger, events og markedsføring forberedes								X	X

Samarbejdspartnere og indgåede aftaler

Aftaler er indgået med

Skoler:

Fanø Skole, Cosmosskolen Esbjerg, Ansgarskolen Ribe, Tønder Distriktskole, Skærbæk Realskole og Toftlund Distriktskole. Her ud over er vi, via NaturKulturVarde, i dialog med skoler i Varde Kommune, og det forventes at yderligere en skole fra Tønderområdet deltager.

Natur/kulturformidlere:

Fanø Kommunes naturvejledning, Tønnisgård Naturcenter Rømø, Tønder Kommunes naturvejledning, Natur/KulturVarde (Varde Museum), Myrthuegård, Vadehavscentret, Fiskeri og Søfartsmuseet

Landarkunstnere:

Bernd Hobohm, Kate Skjerning, Ole Videbæk og Søren Brynjolf

Sanskrivere/musikere:

Jacob Pedersen, Katrine Kjeldskov Jensen, Gert Barslund (Nomineret til flere priser for sange/sangskrivning), Jørgen Thorup (formand for Dansk Kunstråd og næstformand i DPA)

Hovedbiblioteket i Esbjerg:

hvor de afbildede kunstværker og nogle af børnenes kreative udtryk bliver udstillet. Og hvor sangene kan høres i forbindelse med udstilling.

FN Byens besøgstjeneste for skoler #UNCity4Schools:

som underviser i Verdensmålene <http://un.dk/visit-un-city/school-visits>

Vervad og UNCity4Schools har indgået samarbejde om gensidigt at orientere besøgsskoler om mulighederne for at lære mere om Verdensmålene, ved at aflægge besøg ved Vadehavet og i FN Byen i København (Eva Egesborg Hansen, Public Diplomacy and communication advisor, UN City Copenhagen)

Red Barnet Ungdom

Som allerede har været involveret i en kursusdag for skoleelever, der lavede en prototype på arbejdet med to af verdensmålene. Der er herudover samarbejde med **Rotary**, samt kontakt til **Røde Kors** og **Amnesty**

Vadehavets Formidlerforum og Nationalpark Vadehavets sekretariat (formidling af projektet)

Der er desuden dialog med: **Dansk Kunstråd og DPA (Danske populærautorer), De involverede kommuners kommunikationsafdelinger, Erhvervsforeningerne i kommunerne, Business region Esbjerg og Turistbureauerne i Vadehavsregionen**

Om landart-kunstværkerne og dialog med kommunerne herom

Projekt Verdensmål ved Vadehavet (VerVad), som er et undervisningsforløb om FN' s Verdensmål set fra et lokalt udgangspunkt i de fire vadehavskommuner, arbejder bl.a. med 17 *land art*-værker, svarende til antallet af verdensmål og de deltagende skoleklasser.

Værkerne opføres midlertidigt på 17 lokaliteter fordelt ligeligt mellem de fire kommuner på både øerne og fastlandet over hele Vadehavsregionen. De udføres af billedkunstnere i samarbejde med skoleeleverne, der deltager som en integreret del i den kreative proces. Processen og de endelige værker fotodokumenteres til brug i en bog og en app og skal derfor ikke være permanente installationer men i stedet opfordre til øget aktivitet, læring og forståelse for de 17 verdensmål samt området ved Vadehavet.

Værkerne tilpasser sig til, hvad der er muligt på det pågældende areal, og værkerne vil således i langt overvejende grad være flygtige og "ikke-permanente". Nogle værker kan opføres som værende endda meget flygtige. Det kunne fx være som mønstre på Vadehavets sand, der overskyldes ved næste højvande få timer efter, hvilket normalt ikke kræver dispensationer eller nærmere aftaler. Andre vil kunne stå, indtil vind og vejr har nedbrudt værket. En tredje kategori kan være værker, hvor man fastlægger en slutdato for fjernelse.

Projektets initiativtagere afklarer i dialog med de fire kommuner, hvilke rammer, der er for realiseringen af de enkelte værker på de pågældende steder, så værkerne tilpasses rammerne og et overblik over eventuelle krav til dispensationer til opsætning dannes.

VerVad er i løbende dialog med forvaltningerne i de 4 vadehavskommuner: Varde, Fanø, Esbjerg og Tønder Kommune omkring denne del af projektet.

Eksempler på Landart-kunstnerne og nogle af deres værker:

Kate Skjerning

”I mere end 20 år har jeg boet i et storslået naturområde mellem Vesterhavet og Vadehavet, det vildeste vi har af dansk natur.

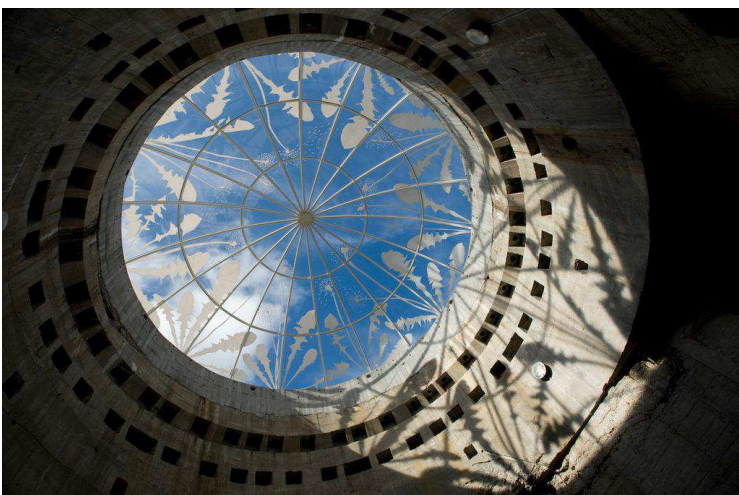
Som kunstner og som menneske føler jeg mig opslugt af vind og vejr, himmel og hav, skov og hede. Duften af skov, når jeg åbner min dør om morgenen, er en af mine største inspirationskilder. Jeg er vild med de åbne vidder og den store uendelighed, på samme måde som jeg er vild med at arbejde med store formater i kunsten.

Mit kunstneriske projekt går ud på at nærme mig og forholde mig til naturen omkring mig – på godt og på ondt – og at sætte fokus på menneskets latterlige størrelse, i sammenligning med vores omgivers storhed. Jeg laver projekter direkte i naturen, og jeg bruger naturen som udgangspunkt i indendørs installationer og udstillinger.” (Kate Skjærning)

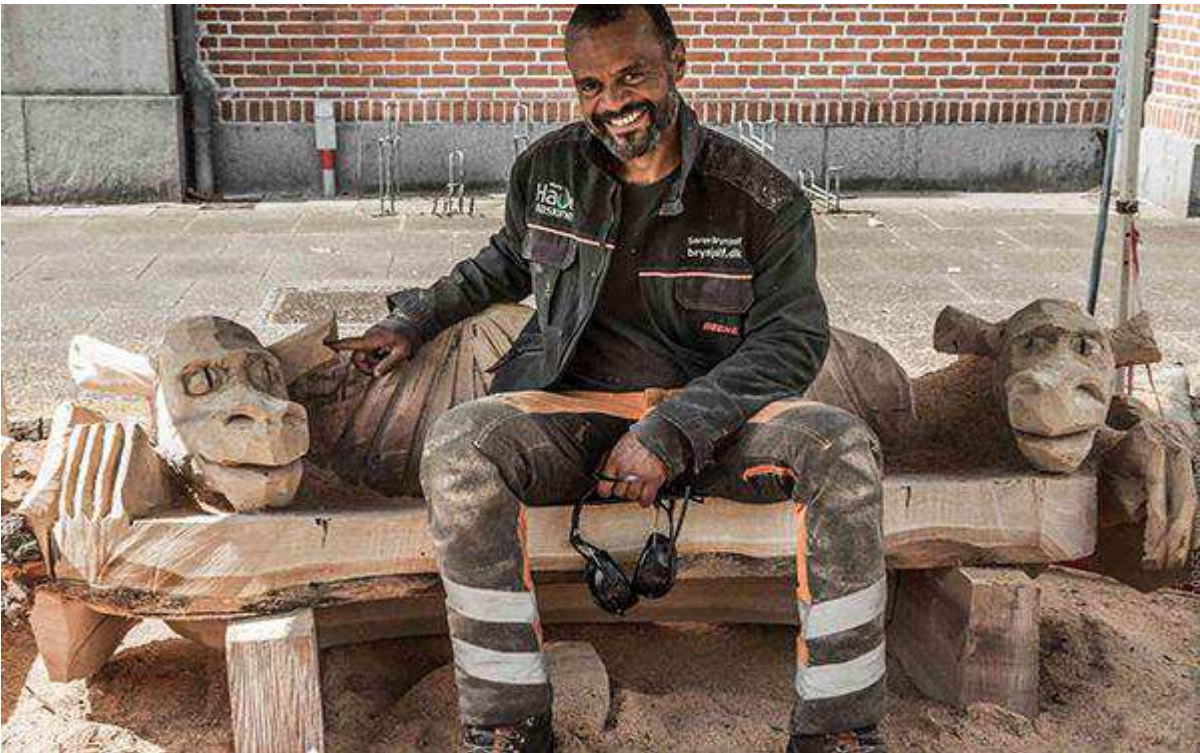
Kate udtrykker om projektet VerVad:

”Jeg er glad for at være inviteret med til jeres projekt omkring land art i forbindelse med børns arbejde med verdensarvs-målene, og jeg glæder mig til at komme i gang.”

Søren Brynjolf

TRÆSKULPTURER

Med motorsav skaber jeg kunst i det offentlige rum. Det kan være i parker, i skolegården eller på legepladsen i en børnehave, eller hos dig privat. Ofte står der et træ på roden der skal transformeres, andre gange skaffes en stamme hvori der gemmer sig en figur. Med en motorsav i hånden er der ikke langt fra tanke til handling. På mange måder er processen lige så meget en event som det er et produkt. Jeg elsker at lave skulpturelle legepladser hvor børn kan lege sig ind i fantasien. Jeg er særligt interesseret i at lave skulpturelle musikinstrumenter til udebrug.

Søren Brynjolf udtrykker om projektet VerVad:

Jeg vil meget gerne tage del i frembringelsen af skulpturer i VerVad projektet og syntes emnet FN's verdensmål er et pragtfuldt

og vigtigt emne at på focus på. Og der er uden tvivl grobund for mange smukke kunstværker ud fra det emne.

Jeg vil med glæde deltage i skabelsen af en skulptur.

....

I ønsker et budget på 20.000kr på hver skulptur. Og det er for mig at se et fornuftigt beløb. Ofte når der er skulptur træf/symposium. Arbejder Kunstnerne gerne for 8000/9000kr for 3 dages arbejde. Og det resultere i en stor Skulptur. Jeg mener godt 20.000kr kan dække løn, transport overnatning og forplejning. Der er andre udgifter som leje af en fornuftig arbejdsplads, løfte maskine, brændstof til Motorsavene og træ som ikke kan medregnes i det budget. Men jeg mener det kunne være rigtig godt for jer at Prøve denne løsning.

Bernd Hobohm

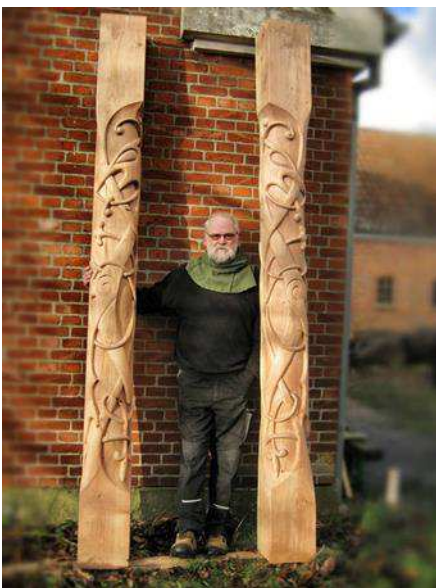

I lokalområdet har trækunstneren Bernd Hobohm blandt andet lavet en række af træskulpturerne på Ribe VikingCenter og lavet den nu faldne træfigur ved indgangen til Vedels Anlæg.

Han har desuden designet og lavet mange af de smukke træudskæringer til Vikingehusene i landsbyen Gudvangen i Norge. Vikingebyen Njardarheimr er et kulturhistorisk anlæg med formidling.

Man kan se mere om projektet på Facebook under "Viking Valley Gudvangen".

Bernd Hobohm udtrykker om projektet VerVad:

"Konceptet bag Vervad virker spændende. At forbinde det globale med det lokale og trække en "temalinje" gennem hele vadehavsregionen. Jeg kan godt forestille mig, at - sammen med andre kunstnere - være med til et fællesprojekt, som strækker sig over så mange kilometer.

Valgte lokaliteter:

1. AFSKAF FATTIGDOM Den gamle fattiggård i Sønderho
Fattiggården er i dag en privat bolig, men står som et autentisk Sønderhohus på byens yderste kant med den gamle skole og Kåverbjerget som nabo. Stedets historie er veldokumenteret og beskrivelserne af datidens arbejde for at håndtere fattigdom er mange. Er der fattige i Vadehavsregionen i dag, og hvorfor er egnens indkomstforhold i dag stadig noget, alle har fokus på?
2. STOP SULT Esbjerg by
1930'erne var et årti med krise i Esbjerg. Mere end 37 % arbejdsløshed og stadig stigende priser på fødevarer pressede sårbare familier og enlige mødre til grænsen af de mulige. Bystyrets indsats for at forandre forholdene blev kritiseret og arbejdskampene er hårde. Er der dele af befolkningen i dag, der går sultne i seng, og hvad gøres der for at undgå dette?
3. SUNDHED & TRIVSEL Myrthuegård
Esbjerg Kommunes flagskib indenfor naturvejledning, arbejder direkte og indirekte med sundhed og trivsel, som det ligger implicit i Naturvejledningens formål i Danmark. Fødevarer, naturgrundlag, fysisk aktivitet under åben himmel, "mestring" og sammenhæng mellem hånd og ånd er nøglebegreber i formidlingen på Myrthuegård.
4. KVALITETSUDDANNELSER Toftum Skole, Rømø
Hvordan har man i Vadehavsregionen tidligere søgt at uddanne de lokale børn, og hvordan har dette gået hånd i hånd med behovet for børnenes hjælp på gården, på jagten osv.? Det får man et indtryk af i den gamle skolebygning fra 1700-tallet. I dag er uddannelse et vigtigt tema i regionen, og på Rømø og Mandø er der langt til skole, hvilket har betydning for bosætning og befolkningsstruktur.
5. LIGESTILLING MELLEM KØNNENE Esbjerg Havn
Esbjergs eksplosive vækst omkring fiskerihavnen omkring århundredeskiftet krævede, at kvinderne gik i arbejde i fiskeindustrien. Behovet for børnehaver var åbenlyst, og Esbjerg dannede således skole i forhold til den gængse historie om kvindernes indtog på arbejdsmarkedet og det offentlige opgaver.
6. RENT VAND OG SANITET Vandtårnet i Esbjerg
Vand har alle dage været en mangelvare i Esbjerg, hvis befolkning voksede hurtigere end vandforsyningen kunne følge med. I dag henter man vand fra egnen omkring Holsted.
7. BÆREDYGTIG ENERGI Vind /vandmølle (Ribe, Sønderho, Tønder, Varde)
Både vand- og vindmøller har i Vadehavsregionen været en afgørende energikilde gennem historien. Vandmøllerne i Ribes bykerne fortæller historie helt tilbage fra Vikingetid og Middelalder

og frem til nutiden. Møllernes betydning for regionens økonomi kan ikke undervurderes, og i dag spiller vindmølleindustrien en mindst lige så storrolle.

8. ANSTÆNDIGE JOBS OG ØKONOMISK VÆKST Mandø
Debatten om levevilkårene på Vadehavets mindste øer (som Mandø og de tyske halliger) handler om omstilling fra landbrug til...ja, hvem ved hvad? Senest har Den Danske Naturfond erhvervet et større område på Mandø for at sikre de unikke naturværdier. Er dette en del af redningen for en ø, der har mistet stadig flere indbyggere? Og hvad gøres ellers for at sikre en økonomisk vækst på øen?

9. INDUSTRI, INOVATION OG INFRASTRUKTUR Ribe Skibsbro
Skibbroen i Ribe udgør et af middelalderens vigtigste trafikknudepunkter og spiller en hovedrolle i egnens vækst i datiden. Magten og økonomien var samlet i Ribe pga. byens placering langs vandvejene. Under industrialiseringen investerede velhavere i fabrikker, vi stadig ser spor af i byen, og infrastruktur-debatten handler i dag om en eventuel motorvej og...igen...om Ribes placering i forhold til forbipasserende kunder.

10. MINDRE ULIGHED Sct. Catharinæ Kloster i Ribe
Efter reformationen blev munkene forvist fra Sct. Catharinæ Kloster, og bygningerne blev anvendt som hospital for fattige, enker og dårligt stillede. Datiden har på denne måde forsøgt at hjælpe indbyggere på samfundets bund. I dag er klostret indrettet som boliger for enlige ældre.

11. BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND Vesterende Ballum
På en egn, der kæmper mod fraflytning udgør Ballum en historie om udvikling på trods og på baggrund af en stærk kulturhistorie. Lokalbefolkningen har gennem fondsmidler og en ihærdig indsats løbende renoveret mange af de historiske bygninger, og alle kan i dag fornemme stedets karakter. En af de lokale marskgårde, Kjærsgaard, er istandsat som et levende møde- og samlingssted og præmieret som landets smukkeste gård i 2017..

12. ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION Landbrug i Ho med i "Operation Engsnarre"
I 20 år har landmændene i Varde Ådal via offentlige støttekroner omlagt landbrugsdriften, så den har været mere i pagt med stedet natur og fugleliv. I skrivende stund arbejdes der på at indgå aftaler om nye miljøvenlige driftsformer i takt med af de første aftaler løber ud. Flere af landbrugerne deltager som partnere i Nationalpark Vadehavets græsnings- og fødevareprogrammer.

13. KLIMAINDSATS Bremsbøl Sø
Vadehavets marsk er i høj grad udsat for klimaændringer og de øgede regnmængder. Ådigerne langs vandløbene i Tøndermarsken er under pres, og det er nødvendigt f.eks. at rykke digerne tilbage og tilbyde vandet noget af den plads, det oprindeligt havde. Bremsbøl Sø tæt ved grænsen er udformet som sådan et klimaprojekt, som man planlægger en række af på egnen. På denne måde kan man få et stykke natur igen langs åen og samtidig tilpasse sig de øgede vandmængder.

14. LIVET I VAND Langli Ebbevej
Fra Ho vandrer man ud i en af de mest unikke dele af Vadehavet. Den biologiske produktion i det lave vand er så stor og er udtryk for en helt særlig naturlig dynamik, at UNESCO har udpeget det samlede Vadehav som verdensarv.
15. LIVET PÅ LAND Heden på Fanø
Også Vadehavets landområder repræsenterer en helt særlig natur, der er noget af det mest uberørte, vi finder i Danmark. Dyr- og plantelivet er dog også her under pres, og en indsats for at bevare det er nødvendig. Fanø er den mest naturrige kommune i landet, målt på antallet af arter og variationen i naturen.
16. FRED, RETFÆRDIGHED OG STÆRKE INST. Grænseregionen, Rudbøl
Grænseregionen er rig på historier om både krig og fredsbestræbelser. De seneste generationer har formået at skabe et stærkt samspil mellem nationaliteterne, og mange både menneskelige og formelle bånd er dannet på tværs af grænsen.
17. PARTNERSKABER FOR HANDLING Nationalpark Vadehavet (Tønningård, Rømø)
En dansk nationalpark har ingen myndighed. Alt hvad fonden Nationalpark Vadehavet kan gøre er at skabe partnerskaber. På tværs af interesser og myndigheder som stat og kommuner. På denne måde er det målet at medvirke til en bæredygtig udvikling af regionen. Både økonomisk, miljømæssigt og socialt.

Info om projektudviklere

Marco Brodde er Kultur- og Naturvejleder ved Fanø Kommune, hvor han i dag arbejder med udvikling af formidling af Vadehavets natur, historie og samfundforhold for børn og unge. Tidligere var han ansat af Fiskeri- og Søfartsmuseet/Fanø Kommune i en naturvejlederstilling med fokus på udviklingen af bæredygtig turisme i Vadehavet, som dette var defineret af det trilaterale samarbejde mellem de tre Vadehavslande. Marco er medlem af Nationalpark Vadehavets bestyrelse og er derudover udøvende billedkunstner med fokus på Vadehavets natur og landskab og medlem af britiske Society of Wildlife Artists, der arbejder i spændingsfeltet mellem kunst, undervisning og formidling af natur.

Gert Barslund er børnepsykolog og ideudvikler, og han står bag flere projekter, der har nået mange, og fået megen opmærksomhed. De fleste projekter involverer brugen af kunst og musik, blandt andet det DMA-nominerede projekt "Flygtningestemmer" (www.flygtningestemmer), og "Musikkens Kraft" (www.musikkenskraft), hvor Gert har skrevet sange med henholdsvis flygtninge og unge kræftramte. Begge ovenstående projekter har været i nyhederne, Aftenshowet og/eller God aften Danmark, i national og lokal radio, nationale og lokale aviser, mm.

Kontaktoplysninger

Marco Brodde: Willemoesvej 1 st. 6720 Fanø, mail: marcorohdebrodde@gmail.com, Tlf. 30351637
Gert Barslund: Havnegade 62, 1.Tv, 6700 Esbjerg, mail: info@gertbarslund.dk , tlf: 21478060

